Metin Uzunluklarının Öğrenci Başarısına Etkisi ve Öğrencilerin Metin Uzunluklarıyla İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi*

The Effect of Text Lengths on Student Success and Evaluation of Students' Views on Text Lengths

Mustafa Kaya**

Abstract: The aim of this study is to determine the effect of text lengths, which have an important place in teaching Turkish basic textbooks, on student achievement and to determine students' views on text lengths. In this research, exploratory sequential hash method, which is a combination of quantitative and qualitative data techniques and integrates research results, was used. In the 2018-2019 academic year, the study group of the study was selected as an experimental group and 30 as a control group among 7th grade students studying in a secondary school in the district of Besni in Adıyaman province. 7th grade students in the study group were selected from the varieties of the purposeful sampling method, which is one of the non-random sampling methods, according to the stratified aim method. Within the scope of the research, "Understanding the Processed Text Success Test (IMABT)" was used as the quantitative data collection tool, while the "Structured Feedback Form (YGBF)" was used as the qualitative data tool. In the quantitative analysis of the research data, considering the structure of the data, t-tests were used in dependent and independent groups, which are among the parametric tests. The analyzes were carried out using the package program "SPSS-PASW Statistics 18". Content analysis was used in the qualitative analysis of the research data. At the beginning of the experimental process, a long and a short text was written to the experimental and control groups. Later, a success test was performed on these processed texts. During the experimental process, five short texts, one weekly, for the experimental group, and five long texts, one weekly for the control group, were processed. Achievement test was performed for each text processed. At the end of the experimental process, at the beginning of the experimental process, a short and long text that was processed to the control and experimental group was reprocessed and a success test was performed. According to the results of this research, a statistically significant difference was found between the short texts pretest and posttest achievement scores of the experimental group [$t(58) = -4.058$ ($p = 0.000$)]. It was concluded that there was no statistically significant difference between the scores [$t(29) = -.367$ ($p = .716$)]. Most of the students in the research group stated that the texts in the Turkish textbooks were long and short texts should be included.

* Bu çalışmanın ilk hali 24-26 Ocak 2020 tarihleri arasında Şanlıurfa'da düzenlenen VII. Uluslararası Kültür ve Medeniyet Sempozyumu'nda sunulmuştur.

** Arş. Gör. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
Res. Asst. Dr., Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education
ORCID 0000-0003-4755-4994

m.kaya@yyu.edu.tr

Cite as/ Atıf: Kaya, M. (2020). Metin uzunluklarının öğrenci başarısına etkisi ve öğrencilerin metin uzunluklarıyla ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi, *Turkish Studies*, 15(1), 345-360. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40019>

Received/Geliş: 05 December/Aralık 2019

Accepted/Kabul: 25 February/Şubat 2020

Copyright © MDE, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 29 February/Şubat 2020

CC BY-NC 4.0

Structured Abstract: Introduction: In the Turkish course, various materials are used to improve the students' listening, speaking, reading and writing skills to the desired level. The most important tool in the materials used and the important tool that keeps its importance despite the developing technology is the text in the textbooks.

Various theories have been put forward about the lengths of texts, which are the main tools of the Turkish course, and some determinations have been made by some experts. According to Güneş (2003: 9; 2007: 219), the length of the text has an important role in the development of students' language and mental skills. In the behavioral approach, it was stated that the students' attention spans should be short, their reading and comprehension skills should not be developed sufficiently and the texts should be short due to reasons. This has led to the introduction of short texts in Turkish textbooks for many years. According to the constructivist approach, the development of the student's language and meaning skills depends on long-term interaction with the text. Therefore, the texts should be long. Since short text means less meaning, less thought, less events, less information, less paragraphs, it is preferred that the texts be long. Developments related to the length or shortness of the texts in the textbooks led the researchers to determine how long the text should be.

It is of great importance that the texts in the textbooks, which have an important place in teaching listening, speaking, reading and writing skills, meet the criteria specified in the programs. However, to determine what effect the length of the texts processed in the Turkish course have on the student's understanding and success of the text and what the students' opinions about the text lengths are, can be considered as an important criterion when determining the texts to be selected in the textbooks.

Purpose

The purpose of this study is to determine the effect of text lengths on students' success and to determine students' views on text lengths.

Sub-Purposes

The main problem sentence of this research is "What effect does text length have on student success? What are the students' views on their length?" form. Under this main problem, answers were sought for the following sub-problems:

- What do the students think about the length of the texts in Turkish lessons?
- Do text lengths affect students' understanding of the text?
- What are the student opinions about the length and shortness of the texts processed throughout the application?

Importance

Determining the effect of the lengths of the texts processed in the Turkish lesson on the student's understanding and success of the text and what the opinions of the students about the length of the text can be considered as an important criterion when determining the texts to be selected in the textbooks.

Method

Research Method

In this study, a mixed pattern in which quantitative and qualitative data collection techniques are used together is used. In the study, exploratory ordered mixed method pattern, which is a mixed method research pattern, was used. According to Kocaman- Karoğlu (2016: 78), quantitative data and then qualitative data are collected in this pattern. According to Creswell (2017: 224), the main purpose of this pattern is to use qualitative data to explain quantitative findings in more detail. In this process, the first stage involves quantitative data collection and analysis of the data, while the other stage helps to explain the quantitative answers given through interviews.

Research Group

The study group consists of 7th grade students studying in a secondary school in Besni district of Adıyaman province.

7th grade students in the study group were selected from the varieties of the purposeful sampling method, which is one of the non-random sampling methods, according to the stratified aim method. According to Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel (2016: 91), in this method, a fixed number of members are selected from all layers.

Of the 7th grade students studying in secondary school in 2018-2019 academic year, 30 were selected as the experimental group and 30 as the control group.

Data Collecting Instruments

While “Understanding the Processed Text Success Test (IMABT)” was used as a quantitative data collection tool, “Structured Feedback Form (YGBF)” was used as a qualitative data tool.

Data Analysis

In this study, which examines the effect of text lengths on students' success, the statistical package program "SPSS-PASW Statistics 18" was used to test whether there is a significant difference between the experimental group where short texts are processed and the control group students where long texts are processed. Dependent groups t test was used to determine whether there is a difference between the pretest and posttest in the groups. Independent groups t test was used to determine the difference between experimental and control groups. Significance level was accepted as at least 0.05.

The answers given by the students whose opinions about the lengths of the text were turned into categories and sample views were included for each category. In the process of analyzing the study data, the answers of the students were coded as “Ö1, Ö2, Ö3...”.

Results

Within the scope of the research, the effect of text lengths on the achievement of the students was examined and students' opinions about text lengths were used. The results are summarized below.

At the beginning of the experimental process, there was no statistically significant difference between the achievement scores of the pre-tests of the experimental and control groups in the short texts [$t(58) = -.188$, $p < .05$ ($p = .851$)]. At the end of the experimental process, a statistically significant difference was found between the achievement scores of the post-tests of the experimental and control groups in the short texts [$t(58) = 2.63$ $p < .05$ ($p = 0.011$)].

At the beginning of the experimental process, there was no statistically significant difference between the achievement scores of the pre-tests of the experimental and control groups in the long texts [$t(58) = 1.464$ $p < .05$ ($p = 0.149$)]. There was no statistically significant difference between achievement scores [$t(58) = .810$ $p < .05$ ($p = .421$)].

The students who were asked for their opinions about the lengths of the texts and texts in Turkish textbooks during the application expressed that the texts taught in the Turkish course and throughout the application were long. They stated that long texts are boring and cause confusion. The majority of the students expressed their opinion that the texts should be short.

Keywords: text length, student, success, opinion.

Öz: Bu araştırmanın amacı Türkçe ders kitaplarında temel becerileri kazandırma hususunda önemli bir yere sahip olan metin uzunluklarının öğrenci başarısı üzerindeki etkisini belirlemek ve öğrencilerin metin uzunluklarıyla ilgili görüşlerini tespit etmektir. Bu çalışmada nicel ve nitel veri tekniklerinin bir arada yer aldığı, araştırma sonuçlarını bütünleştiren karma desen çeşitlerinden açılımlı sıralı karma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Adıyaman ili Besni ilçesindeki bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 7. sınıf öğrencilerinden 30'u deney grubu, 30'u da kontrol grubu olarak seçilmiştir. Çalışma grubundaki 7. sınıf öğrencileri seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden biri olan amaçsal örneklem yönteminin çeşitlerinden tabakalı amaçsal yönetime göre seçilmiştir. Araştırma kapsamında nicel veri toplama aracı olarak “İşlenen Metni Anlama Başarı Testi (İMABT)” kullanılırken nitel veri aracı olarak da “Yapılandırılmış Görüş Bildirim Formu (YGBF)” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin nicel analizinde verinin yapısı göz önünde bulundurularak parametrik testlerden bağımlı ve bağımsız gruplarda t-

testleri kullanılmıştır. Analizler “SPSS-PASW Statistcs 18” paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırma verilerinin nitel analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Deneyisel işlemin başında deney ve kontrol gruplarına bir uzun ve bir kısa metin işlenmiştir. Daha sonra bu işlenen metinlerle ilgili başarı testi yapılmıştır. Deneyisel işlem boyunca deney grubuna haftada bir metin olmak üzere beş kısa metin, kontrol grubuna da haftada bir metin olmak üzere beş uzun metin işlenmiştir. İşlenen her metinle ilgili başarı testi yapılmıştır. Deneyisel işlemin sonunda ise deneyisel işlemin başında kontrol ve deney grubuna işlenen bir kısa ve uzun metin tekrar işlenip başarı testi yapılmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre deney grubunun kısa metinler ön test ve son test başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir [$t_{(58)} = -4.058$ ($p=0.000$)]. Deney grubunun uzun metinler ön test ve son test başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır [$t_{(29)} = -.367$ ($p = .716$)]. Araştırma grubundaki öğrencilerin çoğu Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin uzun olduğunu, kısa metinlere yer verilmesi gerektiği ile ilgili görüş beyan etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: metin uzunluğu, öğrenci, başarı, görüş.

Giriş

Türkçe dersinde öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini istendik düzeyde geliştirmek amacıyla çeşitli materyaller kullanılır. Kullanılan materyaller içerisinde temel olan ve gelişen teknolojiye rağmen önemini koruyan en önemli araç, ders kitaplarındaki metinlerdir. Metin kelimesi, Latince dokuma ve kumaş anlamlarına gelen “textus” sözcüğünden gelmektedir. Bu sözcük yerine Fransızca “texte”, İngilizce “text” kullanılmaktadır (Akbayır, 2007: 219). Köken itibarıyla “dokuma, dokumak” anlamlarına gelen metin, Günay (2007: 44)’a göre, “belirli bir bildirişim bağlamından bir veya birden çok kişi tarafından üretilen sözlü veya yazılı dil dizgesi bütünü”dür. Erkul (2007: 96) ise metni, “cümlelerden oluşmayıp, onlarla şifrelendirilen, yoğun, karmaşık bir anlam birimi” olarak ifade ederken Ayata- Şenöz ve Dilidüzgün (2005: 20; 2017: 21)’e göre gündelik dilde metin sözcüğünden anlaşılan, birden çok tümceden oluşan yazılı dilsel birimlerdir. Özdemir (2007: 36) ise metni, “okumaya konu olan, basılı ya da yazılı anlam ve anlatım bütünlüğü bulunan her şey” olarak ifade eder. Günay (2003: 35) metni başı ve sonu ile kapalı bir yapı oluşturan dilsel göstergelerin art arda geldiği anlamlı yapı olarak tanımlamasına karşın Güneş (2007: 215) bu anlamlı yapıya görsel unsurları da ekler ve görsel unsurun metni meydana getiren bir yapı olduğunu belirtir. Barthes (2014:170) ise metni bitmiş, sona erdirilmiş bir ürün olarak değerlendirmez; oluşum hâlinde bulunan, başka metinlerle bağlantılı olan bir üretim süreci olarak görür.

Çağdaş dil çalışmalarının ulaştığı son noktaya göre iletişimin birimi ne sözcük ne de cümledir. Metin, dilin somut hale getirilmiş şekli, iletişim birimi ve biçimidir. Bu nedenle dil öğretiminin temel aracı metin olmalıdır (Dilidüzgün, 2017: 115). Son yıllarda teknoloji alanındaki gelişmeler projeksiyon, bilgisayar, akıllı tahta vb. çeşitli araçların sınıf ortamına girmesini sağlasa da yine de kitabın yerini alabilecek bir materyalin geliştirildiğini söylemek mümkün gözükmemektedir. Payza (2015:9-10) ’ya göre ders kitapları eğitim ve öğretimin vazgeçilmez temel malzemesidir. Çeşitli yazılı ve görsel materyallerin eğitim ortamlarında kullanılıyor olmasına rağmen ders kitapları önemini ve kullanım sıklığını kaybetmiş değildir. Eğitim ve öğretimin niteliğini etkileyen ders kitaplarındaki en temel malzeme metinlerdir. Bundan dolayı ders kitaplarına seçilecek metinlerin özellikleri ve amaca hizmet etmesi çok önemlidir.

Türkçe dersinin temel aracı olan metinlerin uzunluklarıyla ilgili çeşitli kuramlar ileri sürülmüş ve bazı uzmanlar tarafından çeşitli tespitlerde bulunulmuştur. Güneş (2003: 9; 2007: 219) ’e göre öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerinin geliştirilmesinde metin uzunluğunun önemli bir yeri vardır. Davranışçı yaklaşımda öğrencilerin dikkat sürelerinin kısa olması, okuma ve anlama becerilerinin yeterince gelişmediği gibi gerekçelerden ötürü metinlerin kısa olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu durum ilköğretim Türkçe ders kitaplarında uzun yıllar kısa metinlere yer verilmesine sebep olmuştur. Yapılandırmacı yaklaşıma göre de öğrencinin dil ve anlam becerilerinin gelişmesi

metin ile uzun süre etkileşimde bulunmasına bağlıdır. Bundan dolayı metinler uzun olmalıdır. Kısa metin az anlam, az düşünce, az olay, az bilgi, az paragraf demek olduğundan metinlerin uzun olması tercih edilmiştir. Ders kitaplarındaki metinlerin uzunluğu veya kısalığıyla ilgili ortaya çıkan gelişmeler araştırmacıları metin uzunluğunun ne kadar olması gerektiğini tespit etmeye yöneltmiştir.

Akyol (2008: 89)'a göre öğrencilerin seviyesine göre metinlerdeki kelime sayıları birinci ve ikinci sınıflarda 25-100 kelime arası, üçüncü ve dördüncü sınıflarda 100-200 kelime arası, beşinci sınıflarda 200-300 kelime arasında olmalıdır. Bir başka araştırmada ise öğrencilerin ilköğretim 1-5. sınıflar sonunda 600-800 kelime arası uzunluğundaki metinleri, ilköğretim 6-8.sınıflar sonunda 1.500 kelimelik metinleri, yükseköğretimde de 3.000-3.500 kelime uzunluğundaki metinleri rahatlıkla anlayabildikleri tespit edilmiştir (Fayard, 2005, akt. Güneş, 2003:9-10). Mc Cullough' nin Fransa için belirlediği ölçüleri Türkçeye uyarlayan Güneş'e (2000: 243) göre ise birinci sınıf için ortalama 200 kelime, ikinci sınıf için ortalama 250 kelime, üçüncü sınıf için ortalama 300 kelime, dördüncü sınıf için ortalama 400 kelime, beşinci sınıf için ortalama 500 kelime olmalıdır.

Türkçenin öğretiminde önemli bir yere sahip olan metinlerin özellikleriyle ilgili gerek uzmanlar tarafından gerekse Türkçe öğretim programlarında çeşitli kriterler belirlenmiştir. Ancak Türkçe derslerinde işlenecek metinlerin uzunluklarıyla ilgili programlarda yeterli bir bilgiye yer verilmediği görülmektedir.

Türkçe öğretim programlarında 1981 programına kadar Türkçe dersinde okutulacak metinlerin uzunluklarıyla ilgili ayrıntılı bir bilgiye yer verilmemiştir. Sadece metnin öğrencinin seviyesine uygun olması gerektiği ile ilgili bir ibareye yer verilmiştir. 1929, 1931-1932, 1938 Ortamektep Türkçe Programında “*talebenin seviyesiyle mütenasip olmak*” şartı ile çeşitli türde eserler okutulabilir (Temizyürek ve Balcı, 2015: 162-174-184-261) ifadesine yer verilirken 1962 Ortaokul Türkçe Programında “*okunmak üzere seçilen yazılarda önce öğrenci seviyesi düşünülecek*” ibaresine yer verilmiştir (Temizyürek ve Balcı, 2015: 261).

1981 Programına kadar Türkçe öğretim programlarında metinlerin uzunluğu ile ilgili olarak “*öğrencinin seviyesine uygun uzunlukta olmalıdır*” ifadesi dışında herhangi bir değerlendirmeye yer verilmemiştir. Ancak ilk defa 1981 programında sınıf seviyesine göre metinlerin hangi uzunlukta olması gerektiği ile ilgili bilgi verilmiştir. Bu programa göre sınıflara göre metin uzunlukları şu şekildedir:

- “1. Sınıf: 3–5 dakikalık bir masalı dinleyebilmek.
2. Sınıf: 5–8 dakikalık bir masalı ve öyküyü dinleyebilmek
3. Sınıf: 8–10 dakikalık bir masalı ve öyküyü dinleyebilmek
4. Sınıf: 15–20 dakikalık bir masalı ve öyküyü dinleyebilmek, bir röportajı, bir belgesel filmi, bir çocuk filmini izleyebilmek; 150–200 kelimelik metinleri doğru ve anlamlı olarak okuyabilmek
5. Sınıf: 20–25 dakikalık öykü ve masal bandını dinleyebilmek, bir röportajı, bir belgesel filmi bir çocuk filmini izleyebilmek; 200–300 kelimelik metinleri doğru ve anlamlı olarak okuyabilmek
6. Sınıf: Ortalama 150–200 kelimelik bir fikir yazısını ya da 350–400 kelimelik öykü yazısını anlamlı olarak okuyabilmek.
7. Sınıf: Ortalama 200–300 kelimelik bir fikir yazısını ya da 400–500 kelimelik öykü yazısını anlamlı olarak okuyabilmek
8. Sınıf: Ortalama 250–300 kelimelik bir fikir yazısını ya da 450–550 kelimelik öykü yazısını anlamlı olarak okuyabilmek.”

1981 Türkçe Öğretim Programında 1, 2 ve 3. sınıflarda öğrencilerin dinleme yapabilecekleri süre ile ilgili bilgi verilirken 4. sınıftan itibaren hem dinlenebilecek veya okunabilecek süre hem de metnin kelime sayısı hakkında bilgi verilmiştir.

2005 (1–5. Sınıflar) Programında 1, 2 ve 3. sınıfta okutulacak metinlerin uzunluğuyla ilgili metinlerin kısa ve bol resimli olması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca 2005 (1–5. sınıflar) ve 2006 (6–8. sınıflar) programlarında ise metinlerin “*işlenecek süreye uygun uzunlukta*” olması gerektiği belirtilmiştir. Metin uzunluğundan ziyade derste işlenecek süre esas alınmıştır. 2015 programında metin uzunluklarıyla metinler, öğrencilerin sınıf düzeylerine ve yaş seviyelerine uygun olması gerektiği belirtilmiştir. 2017 Türkçe Öğretim Programında ve 2018 yılında güncelleştirilen programda metin uzunluklarıyla ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin öğretilmesinde önemli bir yere sahip olan ders kitaplarındaki metinlerin programlarda belirtilen kriterleri taşıması büyük bir önem arz etmektedir. Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin uzunluklarıyla ilgili çeşitli görüşler mevcuttur. Kimi görüşlere göre öğrencinin yeterli ve istenilen düzeyde becerilerini geliştirmek için metin uzun olmalıdır, kimi görüşlere göre ise metin kısa olmalıdır (Güneş, 2003: 9; Güneş, 2007: 219). Ancak Türkçe dersinde işlenen metinlerin uzunluklarının öğrencinin metni anlaması ve başarısı üzerinde ne gibi bir etkiye sahip olduğunu ve öğrencilerin metin uzunluklarıyla ilgili görüşlerinin neler olduğunu tespit etmek, ders kitaplarına seçilecek metinleri belirlerken önemli bir kriter olarak göz önünde bulundurulabilir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, metin uzunluklarının öğrencilerin başarısı üzerinde ne gibi bir etkiye sahip olduğunu belirlemek ve öğrencilerin metin uzunluklarıyla ilgili görüşlerini tespit etmektir.

Bu araştırmanın ana problem cümlesini “*Metin uzunluğunun öğrenci başarısı üzerinde etkisi nedir? Öğrencilerin metin uzunluklarıyla ilgili görüşleri nelerdir?*” oluşturmaktadır. Bu ana problem altında aşağıdaki şu alt problemlere de cevap aranmıştır:

1. Öğrenciler, Türkçe derslerinde işlenen metinlerin uzunluklarıyla ilgili ne düşünüyorlar?
2. Metin uzunlukları, öğrencilerin metni anlamasını etkiliyor mu?
3. Uygulama boyunca işlenen metinlerin uzunluğu ve kısalığı hakkında öğrenci görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin bir arada yer aldığı karma desen kullanılmıştır. Çalışmada karma yöntem araştırma desenlerinden açıklayıcı sıralı karma yöntem deseni kullanılmıştır. Kocaman- Karoğlu (2016: 78)’na göre bu desende önce nicel veriler ardından nitel veriler toplanır. Creswell (2017: 224)’e göre ise bu desenin temel amacı nicel bulguları daha detaylı bir şekilde açıklamak için nitel verilerin kullanılmasıdır. Bu süreçte ilk aşama nicel verilen toplanması ve verilerin analizini içerirken diğer aşama ise yapılan mülakatlarla nicel boyutta verilen cevapların açıklanmasına yardımcı olunmaktadır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Adıyaman ili, Besni ilçesinde bulunan bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Çalışma grubundaki 7. sınıf öğrencileri seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden biri olan amaçsal örneklem yönteminin çeşitlerinden tabakalı amaçsal yöntemle seçilmiştir. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel (2016: 91)’e göre bu yöntemde tüm tabakalardan sabit sayıda eleman seçilir.

2018 -2019 eğitim-öğretim yılında ortaokulda öğrenim görmekte olan 7. sınıf öğrencilerinden 30'u deney grubu, 30'u da kontrol grubu olarak seçilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Nitel veri toplama aracı olarak “İşlenen Metni Anlama Başarı Testi (İMABT)” kullanılırken nitel veri aracı olarak da “Yapılandırılmış Görüş Bildirim Formu (YGBF)” kullanılmıştır.

İşlenen Metni Anlama Başarı Testi (İMABT)

Metin uzunluklarının öğrenci başarısı üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “İşlenen Metni Anlama Başarı Testi (İMABT)” kullanılmıştır.

Test geliştirme sürecinde, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkçe ders kitabı olarak onaylanan ve çalışma grubundaki öğrencilerin daha önce işlemediği ancak farklı illerdeki okullarda okutulan Türkçe ders kitaplarından seçilen metinler kullanılmıştır. Farklı tema ve türlerden olmasına dikkat edilerek kitaplardan 15 metin seçilmiştir. Seçilen metinler Türkçe eğitimi alanından uzman 5 kişinin görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan metinleri öğrenci seviyelerine ve çalışmanın amacına uygunluğu açısından 1’den 5’e kadar puanlamaları istenmiştir. Uzmanların puanlamalarından sonra ilk 10 metin araştırmanın amacı kapsamında kullanılmak için seçilmiştir. 3 Türkçe eğitimi uzmanına ve 2 Türkçe öğretmenine seçilen metinlerle ilgili başarı testi yapmak için sorular hazırlanmıştır. Daha sonra hazırlanan soruların hepsi bir araya getirilerek tekrar aynı uzmanlara gönderilmiştir. İşlenecek olan metnin başarı testini ölçmek için hangi soruların kullanılabileceği uzmanlara sorulmuştur. Uzmanların üzerinde mutabık kaldığı sorular öğrencilerin başarısını ölçmek için kullanılmıştır. Seçilen metinler ve metinlerde geçen kelime sayıları (MGKS) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Kapsamında İşlenen Metinler ve Metinlerde Geçen Kelime Sayıları

Sıra	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	Metin Adı	MGKS	Metin Adı	MGKS
1	Öğretmeninizden Af Dileyeceksiniz (Ön Test)	362	Öğretmeninizden Af Dileyeceksiniz (Ön Test)	362
2	Köylü Milletin Efendisidir (Ön Test)	1245	Köylü Milletin Efendisidir (Ön Test)	1245
3	Ay’a İlk İnsanı Biz Gizledik	216	2100’deki Yaşamdan Bir Gün	669
4	Okumak Ayrıcalıktır	230	Ben, Mimar Sinan	1169
5	Yeşil Gözlü Kardan Adam	642	İstanbul Liseli Küçük Hasan	1462
6	Bariş Manço	571	Sol ayağım	912
7	Öğretmeninizden Af Dileyeceksiniz (Son Test)	362	Öğretmeninizden Af Dileyeceksiniz (Son Test)	362
8	Köylü Milletin Efendisidir (Son Test)	1245	Köylü Milletin Efendisidir (Son Test)	1245

Yapılandırılmış Görüş Bildirim Formu (YGBF)

Araştırmada, “yapılandırılmış görüş bildirim formu (YGBF)” kullanılmıştır. Araştırmamızda kullanılan YGBF, araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. YGBF, hazırlanırken ilgili literatür tarandıktan sonra konu ile ilgili bir soru havuzu meydana getirilmiştir. İlgili sorular, bir Türkçe öğretmenine, Türkçe öğretim alanında doktora yapmış uzman bir öğretim üyesine ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzman bir öğretim üyesine gönderilmiştir. Çalışmanın gönderildiği uzmanlardan gelen dönütler sonucunda YGBF’ye son şekli verilmiştir. YGBF’ye son şekli verildikten sonra kontrol ve deney grubundaki istekli on yediye öğrenciye görüş bildirim formu elden ulaştırılmış ve toplanmıştır. Yapılandırılmış görüş bildirim formunda şu üç soru yer almıştır:

1. Türkçe derslerinde işlenen metinlerin uzunluklarıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?

2. Metin uzunlukları metni anlamanızı etkiliyor mu?
3. Uygulama boyunca işlenen metinlerin uzunluğu ve kısalığı hakkında görüşleriniz nelerdir?

Deney ve Kontrol Grubunda 7 Haftalık Ders İşleme Süreci

Tablo 2: Deney ve Kontrol Grubunda Beş Haftalık Ders İşleme Süreci

Haftalar	Deney ve Kontrol Grubu
1 ve 2. Hafta	Deney ve kontrol gruplarına “Öğretmeninizden Af Dileyeceksiniz” metni ile “Köylü Milleti Efendisidir” metinleri işlendi. Daha sonra her iki metinle ilgili sırasıyla başarı testleri uygulandı.
	Deney Grubu
3, 4, 5, 6. Hafta	Deney Grubundaki öğrencilerle her hafta bir kısa metin işlendi ve işlenen metinle ilgili başarı testi yapıldı.
	Kontrol Grubu
7. Hafta	Kontrol Grubundaki öğrencilerle her hafta bir uzun metin işlendi ve işlenen metinle ilgili başarı testi yapıldı.
	Deney ve Kontrol Grubu
	Uygulamanın son haftasında deneysel çalışma kapsamında yapılan uygulama bittikten sonra hem kontrol grubuna hem de deney grubuna ön testte yapılan uygulamalar tekrar yapıldı.

Verilerin Analizi

Çalışmada bir nicel veri toplama aracı bir de nitel veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar, *İşlenen Metni Anlama Başarı Testi (İMABT)* ve *Yapılandırılmış Görüş Bildirim Formu (YGBF)*’dur.

Veri toplama araçlarının analizi yapılmadan önce testlerin hangi testlere göre analizinin yapılması gerektiğini belirlemek için öğrencilerin ön test ve son testte aldıkları puanların dağılımına bakılmıştır. Dağılımın normallik gösterip göstermemesine göre analizlerde kullanılan test türleri belirlenmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının kısa metne ilişkin ön test ve son test puanlarının normallik değerini belirten çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarının Kısa Metinlerde Almış Oldukları Toplam Puanlara Yönelik Normallik Testleri

Gruplar	Test türü	Çarpıklık	Basıklık
Deney Grubu	Ön test	-.537	-.202
	Son test	-1.043	0.828
Kontrol Grubu	Ön test	-.096	-.557
	Son test	-0.508	-0.856

Deney ve kontrol gruplarının uzun metne ilişkin ön test ve son test puanlarının normallik değerini belirten çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4: Deney ve Kontrol Gruplarının Uzun Metinlerde Almış Oldukları Toplam Puanlara Yönelik Normallik Testleri

Gruplar	Test türü	Çarpıklık	Basıklık
Deney Grubu	Ön test	-.521	-.129
	Son test	-.115	-.755
Kontrol Grubu	Ön test	-.672	-.637
	Son test	.070	-.697

Kline (2005: 63) ‘e göre çarpıklık (skewness) değerinin -3, +3 aralığında olması; basıklık (kurtosis) değerinin de 10’dan küçük olması bir testin normal dağılım gösterdiğini tespit etmek için yeterlidir. Bu veriler göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmanın normal dağılım gösterdiği söylenebilir.

Metin uzunluklarının öğrencilerin başarısı üzerindeki etkisini inceleyen bu çalışmada kısa metinlerin işlendiği deney grubu ile uzun metinlerin işlendiği kontrol grubu öğrencilerinin puanları arasında bir farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla “SPSS-PASW Statistics 18” istatistik paket programı kullanılmıştır. Grupların kendi içindeki farklılığı için bağımlı gruplar t testi, gruplar arasındaki farklılıklar için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi en az 0.05 olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın nitel kısmında nitel veri analiz tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. İçerik çözümlemesi bir mesajın belli özelliklerinin nesnel ve sistematik bir şekilde tanınmasına yönelik çıkarımların yapıldığı bir tekniktir (Büyüköztürk, 2016: 250). Veriler okunmuş ve verilerle ilgili notlar alınmıştır. Daha sonra notlardan hareketle kodlanan ifadeler benzerliklerine göre kodlanıp gruplandırılmıştır. Bu arada katılım sayısı ve ifade tekrarı ile ilgili frekanslara yer verilmiştir. Bu aşamadan sonra gözden geçirilen veriler, daha kısa ve özlü ifadelerle yeniden yapılandırılarak temalara son şekli verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Metin uzunlukları hakkında görüşlerine başvurulmuş öğrencilerin verdikleri cevaplar kategorilere dönüştürülmüş ve her bir kategori için örnek görüşlere yer verilmiştir. Çalışma verilerinin çözümlenmesi sürecinde öğrencilerin cevapları “Ö1, Ö2, Ö3 ...” şeklinde kodlanarak verilmiştir.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde verilerden elde edilen bulgular ele alınmış ve bulgular ilgili çeşitli yorumlara yer verilmiştir. Ayrıca uygulama sürecine dâhil olan öğrencilerden gönüllü olanların Türkçe ders kitaplarında yer alan ve uygulama boyunca işlenen metinlerin uzunlukları hakkındaki görüşleriyle ilgili bulgular ele alınmış ve sonuçları tablolarla gösterilmiştir.

Metin Uzunluklarının Öğrencilerin Başarıları Üzerine Etkisine Yönelik Bulgular

Deney ve kontrol gruplarının kısa metin ön test ortalamaları arasındaki farkı belirten bağımsız ölçümler t-testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Deney Grubu ile Kontrol Grubu Kısa Metin Ön Testleri Arasındaki Farkı Belirten Bağımsız Ölçümler T-Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>Sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Deney	30	75.07	8.721	58	-.188	.851
Kontrol	30	75.57	11.628			

* $p < .05$

Deney ve kontrol grubu kısa metin ön-test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan ilişkisiz gruplar için t-testinde, deney grubu kısa metin ön-test puan ortalaması ($\bar{X} = 75.07$) ile kontrol grubu kısa metin ön-test puan ortalaması ($\bar{X} = 75.57$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir [$t_{(58)} = -.188$ ($p = .851$)]. Bu sonuçlara göre kısa metin ön testine göre deney ve kontrol grubu öğrencilerin metni anlama düzeylerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Deney grubunun kısa metin ön test ve son test puanlarının dağılımına ilişkin bağımlı ölçümler t- testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Deney Grubu Kısa Metin Ön Test ile Son Test Arasındaki Farkı Belirten Bağımlı Ölçümler T- Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>Sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Deney (Ön test)	30	73.73	8.283	29	-4.058	0.000
Deney (Son test)	30	84.47	9.235			

* $p < .05$

Deney grubunun kısa metin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan ilişkili gruplar için t-testinde, deney grubunun kısa metin ön

test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 73.73) ile deney grubunun son test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 84.47) arasında anlamlı bir fark görülmektedir [$(t_{58}) = -4.058$ ($p=0.000$)]. Bu durum kısa metinlerin öğrencilerin okuduklarını anlama düzeylerine etkisinin olduğunu göstermektedir.

Kontrol grubunun kısa metin ön test ve son test puanlarının dağılımına ilişkin bağımlı ölçümler t- testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Kontrol Grubu Kısa Metin Ön Test ile Son Test Arasındaki Farkı Belirten Bağımlı Ölçümler T- Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>Sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Kontrol (Ön test)	30	75.57	8.721	29	-.235	0.816
Kontrol (Son test)	30	75.83	11.628			

* $p < .05$

Tablo 7’ye göre uygulama boyunca uzun metinlerle ders işleyen kontrol grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin ön test ile son testi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını söylemek mümkündür [$(t_{29}) = -.235$ ($p = .816$)].

Deney ve kontrol gruplarının kısa metin son test ortalamaları arasındaki farkı belirten bağımsız ölçümler t-testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Deney Grubu ile Kontrol Grubu Kısa Metin Son Testleri Arasındaki Farkı Belirten Bağımsız Ölçümler T-Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Deney	30	84.30	9.63	58	2.64	0.011
Kontrol	30	75.83	14.68			

* $p < .05$

Deney ve kontrol grubu kısa metin son-test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan ilişkisiz gruplar için t-testinde, deney grubunun kısa metin son-test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 84.30) ile kontrol grubu kısa metin son-test puan ortalaması ($\bar{X}$ = 75.83) arasında anlamlı bir fark görülmektedir [$(t_{58}) = 2.63$ ($p=0.011$)]. Bu durum kısa metinlerin öğrencilerin okuduklarını anlama düzeylerine etkisinin olduğunu göstermektedir.

Garfik 1: Deney-Kontrol Gruplarının Kısa Metin Ön-Son Test Başarı Puanları

Deney grubunun kısa metin ön testinde başarı ortalaması 75.07 iken kontrol grubunun kısa metin ön testinde başarı puanı 75.57’dir. Son testte ise deney grubunun kısa metin son test başarı puanı 84.3 iken kontrol grubunun kısa metin başarı puanı 75.83’tür.

Deney ve kontrol gruplarının uzun metin ön test ortalamaları bağımsız ölçümler t-testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Deney Grubu ile Kontrol Grubu Uzun Metin Ön Testleri Arasındaki Farkı Belirten Bağımsız Ölçümler T-Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>Sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Deney	30	76.03	13.314	58	1.464	0.149
Kontrol	30	70.07	17.919			

* $p < .05$

Deney ve kontrol grubu uzun metin ön-test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan ilişkisiz gruplar için t-testinde, deney grubu uzun metin ön-test puan ortalaması ($\bar{X}= 76.03$) ile kontrol grubu uzun metin ön-test puan ortalaması ($\bar{X}= 70.07$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir [$(t_{(58)} = 1.464 (p=0.149))$]. Bu sonuçlara göre uzun metin ön testine göre deney ve kontrol grubu öğrenci metni anlama düzeylerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Deney grubunun uzun metin ön test ve son test puanlarının dağılımına ilişkin bağımlı ölçümler t- testi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Deney Grubu Uzun Metin Ön Test ile Son Test Arasındaki Farkı Belirten Bağımlı Ölçümler T- Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>Sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Deney (Ön test)	30	76.03	13.314	29	-.367	.716
Deney (Son test)	30	76.60	11.938			

* $p < .05$

Tablo 10’a göre uygulama boyunca uzun metinlerle ders işleyen deney grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin ön test ile son testi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını söylemek mümkündür [$t_{(29)} = -.367 (p = .716)$].

Kontrol grubunun uzun metin ön test ve son test puanlarının dağılımına ilişkin bağımlı ölçümler t- testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Kontrol Grubu Uzun Metin Ön Test ile Son Test Arasındaki Farkı Belirten Bağımlı Ölçümler T- Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>Sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Kontrol (Ön test)	30	75.83	14.685	29	-.670	.508
Kontrol (Son test)	30	73.67	15.853			

* $p < .05$

Tablo 11’e göre uygulama boyunca uzun metinlerle ders işleyen kontrol grubu öğrencilerinin okuduğunu anlama düzeylerinin ön test ile son testi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını söylemek mümkündür [$t_{(29)} = .670 (p = .508)$].

Deney ve kontrol gruplarının uzun metin son-test ortalamaları bağımsız ölçümler t-testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Deney Grubu ile Kontrol Grubu Uzun Metin Son Testleri Arasındaki Farkı Belirten Bağımsız Ölçümler T-Testi

Gruplar	N	$\bar{X}$	<i>sd</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>P*</i>
Deney	30	76.60	11.93	58	.810	.421
Kontrol	30	73.67	15.85			

* $p < .05$

Deney ve kontrol grubu uzun metin son-test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan ilişkisiz gruplar için t-testinde, deney grubunun uzun metin son-test puan ortalaması ($\bar{X}=76.60$) ile kontrol grubu uzun metin son-test puan ortalaması ($\bar{X}=73.67$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir [$(t_{(58)} = .810 (p=.421))$]. Bu durum uzun metinlerin öğrencilerin okuduklarını anlama düzeylerine etkisinin olmadığını göstermektedir.

Garfik 2: Deney-Kontrol Gruplarının Uzun Metin Ön-Son Test Başarı Puanları

Deney grubunun uzun metin ön testinde başarı ortalaması 76.03 iken kontrol grubunun uzun metin ön testinde başarı puanı 70.07'dir. Son testte ise deney grubunun uzun metin son test başarı puanı 76.6 iken kontrol grubunun kısa metin başarı puanı 73.67'dir.

Metin Uzunluklarıyla İlgili Öğrenci Görüşlerine Yönelik Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin uzunluklarına ilişkin görüşleriyle ilgili bulgular Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13: Türkçe Dersindeki Metinlerin Uzunlukları Hakkında Öğrenci Görüşleri

Kategori	f	Görüşler
Uzun	10	Uzunlukları orta uzunluktan biraz fazla. Metin ne kadar uzun olursa aklımda az şey kalıyor. Bu yüzden uzun metinleri tavsiye etmem (Ö1). Uzun olmasaydı az ve açıklanır olsaydı (Ö2). Metin çok uzun okuyoruz, bitmiyor. Biraz daha kısa olabilirdi. Metin bittiğinde o kadar uzun ki başını hatırlamıyoruz (Ö3). Metin uzun olunca bitirmesi de çok uzun oluyor. O yüzden kısa olması daha iyi olurdu (Ö4). Uzun olması sıkıcı (Ö5). Bazıları kısaltıldığı için ideal oluyor, fakat bazıları çok uzun olmakta ve süre yetmemektedir (Ö6). Bence çok uzun daha kısa olabilirdi (Ö7). Çok uzun olması kafa karıştırıcı ve yorucu olabiliyor (Ö12). Biraz uzun (Ö9, Ö17).
Normal	3	Uzunlukları uygun (Ö11). Uzunlukları normal ölçülerde (Ö13, Ö15)
Kısa	4	Bazıları çok kısa ama bazıları da gereksiz uzun (Ö8). Bence kısa biraz daha uzun olabilir (Ö10, Ö14, Ö16).

Tablo 13'te ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersindeki metinlerin uzunluklarıyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlası (f=10) metinlerin uzun olduğunu dile getirmişlerdir. Metin uzunluklarından dolayı kafalarının karıştığını, metni anlayamadıklarını, ders süresinin metni okumaya yetmediğini ve metinlerin sıkıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin 3'ü metinlerin uzunluklarının normal ölçüde olduğunu, 4'ü ise metinlerin kısa olduğunu belirtmiştir.

Araştırma kapsamında uygulamanın yapıldığı ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders kitaplarındaki metin uzunluklarının dersi anlama üzerindeki etkisi hakkındaki görüşlerine yönelik bulgular tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: Metin Uzunluklarının Dersi Anlama Üzerindeki Etkisi Hakkında Öğrenci Görüşleri

Kategori	f	Görüşler
Evet	9	Metin uzun olduğu zaman daha zor anlıyoruz (Ö1). Çok uzun olunca metni anlamada biraz zorluk yaşıyoruz. Kısa ve öz olsa daha iyi olurdu (Ö2). Metin çok uzun olunca kafamız çok karışıyor ve okuduğumu anlamıyorum ama kısa olunca anlayabiliyorum (Ö4). Evet, detaya fazla girmesi kafa karışıklığına neden olmaktadır (Ö6). Evet, çünkü ders kitabı için fazla vakit gidiyor (Ö7). Ben uzun metinler olunca sıkılıyorum, nerede kaldığımı unutuyorum ve en baştan başlıyorum (Ö10). Çok uzun olmazsa iyi olur. Bazen afallıyorum, ama başka türlü olunca sıkıntı yok (Ö14). Evet, etkiliyor. Ama kötü yönden metnin sonuna geldiğimizde başını unutuyoruz (Ö16). Etkiliyor. Metin uzun olunca onunla ilgili görüşmelerde artar (Ö17).
Kısmen	3	Çok fazla etkilemiyor (Ö3). Biraz (Ö8). Bazen (Ö12).
Hayır	5	Hayır (Ö5, Ö9, Ö11, Ö13, Ö15).

Tabloda ortaokul öğrencilerinin metin uzunluklarının dersi anlama üzerindeki etkileri ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlası (f=9) metin uzunluğunun metni anlamalarını zorlaştırdığını, kafa karışıklığına sebep olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca metin uzun olduğunda dersi anlamadıklarını ve dersten sıkıldıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerden 3'ü kısmen etkilendiklerini, 5'i ise dersi anlama konusunda metin uzunluklarından etkilenmediklerini belirtmişlerdir.

Araştırma kapsamında okutulan metinlerin uzunluklarıyla ilgili görüşlerine başvuru öğrencilerin metinler hakkındaki görüşleri tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15: Uygulama Esnasında Okutulan Kısa ve Uzun Metinlerle İlgili Öğrenci Görüşleri

Kategori	f	Görüşler
Uzun olabilir	1	Hikâye tarzı metinler uzun olabilir (Ö7).
Normal uzunlukta olmalı	3	Hem kısa olursa hem de çok uzun olursa sıkıcı olur (Ö15), Ne uzun olmalı ne de kısa (Ö16, Ö17).
Kısa olmalı	13	Kısa metinleri daha iyi yapıyorum (Ö1). Genel olarak çok uzundu. Kısa ve öz olursa daha iyi olur. Daha kolay anlarız (Ö2). Çok uzun olmamalı. Uzun olunca insanın dikkati dağılıyor baştan okunması gerekiyor (Ö3). Uygulamadaki metinler bana uzun geldi. Uzun olunca süre yetmedi ama kısa olanların metinleri kolayca bitti (Ö4). Daha kısa metinler daha ideal oluyor (Ö5). Uzun metinler daha kısa olabilirdi (Ö6). Biraz uzun (Ö8). Uzun olanları çok iyi anlamıyoruz ama kısa ve az olsa daha iyi olurdu (Ö9). Bazı metinler daha kısa olabilirdi (Ö10). Kısa metinleri daha iyi anlıyoruz ve zaman yetmiyor (Ö11). Çok uzunlar, biraz kısa olabilirler (Ö12). Kısa metin olması daha iyi (Ö13). Eğer metin kısa olursa çabucak anlarız, daha iyi olur (Ö14).

Tablo 15'te ortaokul öğrencilerinin uygulama esnasındaki kısa ve uzun metinlerle ilgili görüşleri yer almaktadır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (f=13) kısa metinleri daha iyi yaptıklarını, kısa sürede bitirdiklerini, dikkatlerini dağıtmadıklarını ve bu kısa metinleri daha kolay anladıklarını dile getirmişlerdir. Öğrencilerden 3'ü metinlerin normal uzunlukta olması gerektiğini ifade ederken 1'i ise olaya dayalı metinlerin uzun olabileceğini ifade etmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma kapsamında metin uzunluklarının öğrencilerin başarıları üzerine etkisi incelenmiştir ve metin uzunluklarıyla ilgili öğrenci görüşlerine başvurulmuştur. Elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

DeneySEL sürecin başında deney ve kontrol gruplarının ön testlerinin kısa metinlerdeki başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$t_{(58)} = -.188$, $p < .05$ ($p =$

.851)]. Deneyisel sürecin sonunda deney ve kontrol gruplarının son testlerinin kısa metinlerdeki başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$(t_{(58)} = 2.63 p < .05$ ($p=0.011$)]].

Deneyisel sürecin başında deney ve kontrol gruplarının ön testlerinin uzun metinlerdeki başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$(t_{(58)} = 1.464 p < .05$ ($p=0.149$)]]. Deneyisel sürecin sonunda deney ve kontrol gruplarının son testlerinin uzun metinlerdeki başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$(t_{(58)} = .810 p < .05$ ($p=.421$)]].

Deney grubuna okutulan metinlerden en az kelime sayısına sahip metin 216 kelime ile Ay'a İlk İnsanı Biz Gizledik iken en çok kelime sayısına sahip metin 642 kelime ile Yeşil Gözlü Kardan Adam'dır. Kontrol grubuna okutulan metinlerden en az kelime sayısına sahip metin 669 kelime ile 2100'deki Yaşamdan Bir Gün iken en çok kelime sayısına sahip metin 1462 kelime ile İstanbul Lisesi Küçük Hasan'dır. Deneyisel sürecin sonunda öğrencilerin başarı gösterdikleri metinlerin kelime sayısı 216 ile 642 arasında değişmektedir. Türkçe dersinde işlenecek metinlerin kelime sayısının en az 216 ile en fazla 642 civarında olması, metni anlama konusunda öğrencilerin başarılı olmasına katkı sağlayabilir.

Uygulama boyunca okutulan metinler ve Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin uzunluklarıyla ilgili görüşlerine başvurulmuş öğrenciler, Türkçe dersindeki metinler ve uygulama boyunca okutulan metinlerin uzun olduğunu dile getirmişlerdir. Uzun metinlerin sıkıcı olduğunu, kafa karışıklığına sebep olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu okutulan metinlerin kısa olması gerektiği konusunda görüş beyan etmişlerdir.

İlgili literatür incelendiğinde yapılan araştırma sonucuyla birebir örtüşen birçok çalışmayla karşılaşmak mümkündür. Karaboğa (2009) araştırma sonucunda kitaplara alınan bazı metinlerin uzunlukları öğrencilerin seviyelerini aşarak bu metinleri amacından uzaklaştırdığını tespit etmiştir. Payza (2015) metin uzunluğunun dört temel dil becerisi olan okuma, yazma, dinleme, konuşma kazanımlarının gerçekleşmesini güçleştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler metinlerin uzun olduğunu dile getirmişlerdir. Metin uzunlukları gözden geçirilmeli, daha kısa metinlere yer verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Hamouda (2013)' nın yabancı dil olarak İngilizce öğrenen öğrencilerin dinleme sorunlarını belirlemeye çalıştığı çalışmasında dinleme metninin uzunluğunun anlamayı zorlaştıran bir sorun olduğunu tespit etmiştir. Akkaya ve Susar (2007) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin genelinde ders kitaplarındaki metinlerin uzun olduklarını beyan etmişlerdir. Karakuş (2014) ders kitabına eklenecek metinler öğrencilerin ilgi, dikkat ve seviyesini; ayrıca dersin 10 dakikalık sürecini geçmeyecek uzunlukta olmasına dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Topçuoğlu (2011) İngiltere'deki ders kitaplarının aksine Türkiye'deki ders kitaplarındaki metinlerin çok uzun olduğunu belirtmektedir. İşeri (2006), Kaya ve Kardaş (2019)'ın çalışmalarında ders kitaplarındaki metin uzunluğunun en sık yakınılan konulardan biri olduğu ifade edilmektedir. Coşkun ve Taş (2008) ders kitaplarına alınacak metinler için sabit bir uzunluktan söz etmenin doğru olmadığını, metnin öğrencinin bilişsel ve duyuşsal gelişimine uygunluğunun daha önemli olduğunu ifade etmektedirler. Ancak planlamada kolaylık sağlaması açısından metnin belli bir ders süresinde işlenebilecek uzunlukta olmasının da doğal olduğunu dile getirmişlerdir. Kaya ve Çiftçi (2020) çalışmasında katılımcılara göre metinlerin uzun olmasının anlamı zorlaştırdığını vurgulamışlardır. Solak ve Yaylı (2009) araştırma sonucunda Türkçe kitaplarında çok uzun metinlere yer verildiğini tespit etmişlerdir.

Öneriler

Araştırmanın bulgularına bağlı olarak araştırmacılara ve uygulamaya yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur:

Aşırı uzun metinler dersin zaman olarak uzamasına, öğrencinin dikkatinin dağılmasına ve öğrencinin derse yoğunlaşamamasına sebep olabilmektedir. Bundan dolayı Türkçe ders kitabına seçilecek metinlerin öğrencilerin seviyesine uygun uzunlukta olmasına dikkat edilmelidir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu Türkçe ders kitaplarında kısa metinlere yer verilmesi gerektiği hususunda görüş bildirmiştir. Eğitim ve öğretimde hedef kitle öğrenci olduğundan dolayı öğrenci talepleri de göz önünde bulundurularak ders kitaplarında kısa metinlere yer verilmelidir. Sonuç itibarıyla metin, Türkçe dersinde temel becerileri kazandırmak amacıyla başvurulacak bir araçtır. Önemli olan metnin uzunluğundan ziyade öğrenci de kazandırılması düşünülen becerilere edindirmeye hizmet etmesidir.

Türkçe öğretim programlarında ders kitaplarında yer alacak metinlerin metin uzunluğu konusunda açıklayıcı bilgilere yer verilmelidir.

Metin uzunluğunun öğrenci başarısı üzerindeki etkisiyle ilgili çeşitli deneysel çalışmalar yapılarak bu konudaki öngörüler bilimsel çalışmalarla denenmelidir.

Kaynakça

- Akbayır, S. (2007). *Eğitim fakülteleri için cümle ve metin bilgisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akkaya, N. ve Susar Kırmızı, F. (2007). Yeni program doğrultusunda hazırlanan ilköğretim 4. Ve 5. sınıf Türkçe ders kitaplarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Millî Eğitim*, (174), 232-249.
- Akyol, Hayati (2008). *Yeni programa uygun türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Ayata Şenöz, C. (2005). *Metindilbilim ve Türkçe*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Barthes, R. (2014). *Göstergebilimsel serüven*. (Çev. Mehmet Rifat- Sema Rifat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F., (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, E., Taş, S. (2008). Ders kitaplarına metin seçimi açısından Türkçe öğretim programlarının değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 60-74.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (Çev. Ed. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi –uygulamalı bir yaklaşım*. Ankara: Anı Yayınları.
- Erkul, Rasih (2007). *Cümle metin bilgisi*. 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Günay, D. (2003). *Metin bilgisi*. İstanbul: Multilingual.
- Günay, D. (2007). *Metin bilgisi*. (3. Baskı) İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, F. (2003). *Okuma – yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak Yayıncılık.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güneş, F. (2013) Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 1-12.

- Hamouda, A. (2013). An investigation of listening comprehension problems encountered by Saudi students in the EL listening classroom. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 2(2), 113-155.
- İşeri, K. (2006). Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitabının İlköğretim Türkçe Programının Amaçlarının Uygunluğunun Değerlendirilmesi, *Dil Dergisi*, (136), 58-74.
- Karaboğa, A. (2009). *Yeni Türkçe öğretim programına göre hazırlanan 6. ve 7. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin niteliği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Karakuş, N. (2014). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin dil ve anlatım yönünden incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 7 (18), 567-593.
- Kaya, M. ve Kardaş, M. (2019). Türkçe Öğretmenleri ile Türkçe Öğretmeni Adaylarının Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerle ilgili Görüşleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 323-342.
- Kaya, M. ve Çiftçi, Ö. (2020) Teachers And Students' Evaluation of Listening Texts in Turkish Textbooks. *International Journal of Education & Literacy Studies*, 8(1), 84-94.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Kocaman- Karoğlu, A. (2016). Karma yöntem: Gelişen paradigma. M. Y. Özden, L. Durdu (Editör). *Eğitimde üretim tabanlı çalışmalar için nitel araştırma yöntemleri içinde* (s. 71-93). Ankara: Anı Yayıncılık.
- MEB (1981). Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı, *Tebliğler Dergisi*, 2098, 327-356.
- MEB, (2005). *İlköğretim Türkçe dersi (1, 2, 3, 4, 5. Sınıflar) öğretim programı*.
- MEB, (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6,7,8. Sınıflar) öğretim programı*.
- MEB, (2015). *Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- MEB, (2017). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1-8. sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB, (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (güncelleştirilmiş ilkokul ve ortaokul 1-8. sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özdemir, E. (2007). *Eleştirel okuma*. Ankara: Bilgi.
- Payza, T. (2015). *Ortaokul 5. Sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Solak, M. ve Yaylı, D. (2009). İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarının türler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2/9, 444-453.
- Temizyürek, F. ve Balcı, A. (2015). *Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları Türkçe programları*. (2. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Topçuoğlu, F. (2011). *Ana dili öğretiminde beceri alanları*. (1. Baskı). İstanbul: Kerasus Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Basım). Ankara: Seçkin.